

Preposicions (II)

És ben conegut l'ús adverbial, en català, de la preposició *sense*, que permet construccions com *Els anaven amb corbata i els altres anaven sense*. Això fa que si bé no es considera admissible la coordinació de dos termes prepositius en un conjunt com «amb o sense culpa», no calgui repetir el substantiu, tal com fariem en una frase com *Escriure amb llibertat i sobre la llibertat* (en lloc de «Escriure amb i sobre la llibertat»), i dir, per tant, *amb culpa o sense culpa*, sinó que es pot dir, molt més simplement, *amb culpa o sense*.

Un cas més especial és encara el de les preposicions o locucions prepositives que indiquen la situació d'una cosa respecte a la situació d'una altra, com *dins* (o *dins de*), *fora* (o *fora de*), *davant* (o *davant de*), *darrera* (o *darrera de*), *prop* (o *prop de*), *lluny de*, *al capdavant de*, *al capdamunt de*, *al capdavant de*, etc. És ben sabut que tots els termes prepositius d'aquest grup es poden usar adverbialment: *Ja deuen ser fora*, *Amb aquesta empenya arribaran lluny*, *Sempre anaven al darrera*. A més, però, no sembla que hi hagi res que privi de coordinar-los i de dir, per tant, no únicament *prop de la casa o dins, sota la font o sobre, dins l'armari o damunt, davant l'ermita o al darrera*, com en el cas de *amb culpa o sense*, sinó també *prop o dins la casa, sota o sobre la font, dins o damunt l'armari, davant o darrera l'ermita*.

En el cas de les locucions prepositives, no solament les que hem comentat en el paràgraf anterior sinó totes les altres que tenen com a últim component la preposició *de* (que són, de fet, les més nombroses), es poden coordinar ometent aquesta preposició en la primera o en les primeres. Resta, aleshores, comuna a totes elles, una única expressió de la preposició *de*, precedint immediatament, com és de llei, el grup nominal o anàleg sobre el qual es vol establir una relació. Així com diem, doncs, *Ens trobarem al davant o al costat de l'església*, podem dir també *Ho hem fet a causa i a despit de les circumstàncies*, *Ho han aconseguit a través i a força d'influències*. Anàlogament, quan es combinen una d'aquestes locucions prepositives i una frase incisa, aquesta pot precedir la preposició *de*, però no inserir-se entre aquesta i el grup introduït: *No van poder venir a causa, diuen, del temps* (i no «a causa de, diuen, el temps»);

Albert Jané